

ỨNG DỤNG SÁNG TẠO HOA VĂN TRỐNG ĐỒNG ĐÔNG SƠN TRONG THIẾT KẾ ÁO DÀI

CREATIVE APPLICATION OF DONG SON BRONZE DRUM PATTERNS IN DESIGNING AO DAI

Đỗ Thị Kim Hiên*

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 06/9/2021

Ngày nhận kết quả phản biện đánh giá: 03/03/2022

Ngày bài báo được duyệt đăng: 28/03/2022

Tóm tắt: Trang phục áo dài nữ Việt Nam là biểu tượng văn hóa gắn liền với hình tượng người phụ nữ Việt Nam. Qua nhiều thời kỳ, chiếc áo dài truyền thống thay đổi nhằm phù hợp thị hiếu thẩm mỹ đương thời, những nhà thiết kế (NTK) đã dùng trí sáng tạo không ngừng cập nhật, thay đổi kiểu dáng, chất liệu, màu sắc phù hợp hơn với nhịp sống của thời đại. Biểu tượng áo dài được gìn giữ và phát triển cùng bao biến chuyển của xu hướng, trào lưu văn hóa trong xã hội. Áo dài không chỉ thể hiện nét đẹp ở cách sử dụng trang phục người phụ nữ, còn thể hiện tư duy sáng tạo, thị hiếu thẩm mỹ trong văn hóa dân tộc. Ngày nay, trong bối cảnh hội nhập và phát triển toàn thế giới, việc nghiên cứu gìn giữ những nét truyền thống trong trang phục áo dài nói riêng và các lĩnh vực nói chung đang trở nên cấp thiết. Hoa văn trống đồng Đông Sơn là biểu tượng đại diện cho nền văn minh văn hóa người Việt thời kỳ dựng nước, áo dài là sản phẩm biểu tượng cho trang phục truyền thống. Việc đưa hoa văn trống đồng Đông Sơn vào thiết kế áo dài là một điều rất có ý nghĩa, đáp ứng mong muốn thể hiện tinh thần dân tộc, gìn giữ những nét đẹp truyền thống trong văn hóa trang phục người Việt Nam.

Từ khóa: Áo dài, thiết kế, ứng dụng, nghệ thuật, hoa văn trống đồng Đông Sơn, Việt Nam.

Abstract: Vietnamese women's Ao Dai is a cultural symbol associated with the image of Vietnamese women. Over the years, the traditional Ao Dai has changed to match the contemporary aesthetic. Designers have used their creativity to constantly update and change designs, materials, and colors to better suit the lifestyle of the times. The symbol of Ao Dai is preserved and developed with many changes of trends and cultural movements in society. Ao Dai not only shows the beauty in the use of women's costumes, but also shows creative thinking and aesthetic tastes in the national culture. Nowadays, in the context of global integration and development, it is becoming urgent to research and preserve the traditional features in Ao Dai in particular and other fields in general. The Dong Son bronze drum

---

* Khoa Tạo dáng công nghiệp - Trường Đại học Mở Hà Nội

pattern is a symbol representing the Vietnamese civilization and culture during the country's founding period. Ao Dai is a symbolic product for traditional costumes. The introduction of the Dong Son bronze drum pattern into the design of Ao dai is a very meaningful thing, satisfying the desire to express the national spirit, preserving the traditional beauty in the costume culture of the Vietnamese people.

Keywords: *Ao Dai, design, application, art, Dong Son bronze drum pattern, Vietnam.*

I. Đặt vấn đề

Áo dài của Việt Nam là biểu tượng văn hóa gắn liền với hình ảnh của phụ nữ Việt Nam. Trải qua các thời kỳ lịch sử, mỗi thời kỳ tiếp xúc với các nền văn hóa Đông – Tây, áo dài phụ nữ Việt Nam đều thay đổi đáng kể về hình dáng, kết cấu, màu sắc, trang trí và chất liệu vải, kỹ thuật, công nghệ... Từ những thập kỷ 90 của thế kỷ 20 Việt Nam đã có những bộ áo dài được trình diễn thiết kế ý tưởng theo các sự kiện văn hóa nghệ thuật “Hoa văn dân tộc”, “Hoa hậu áo dài”, cuộc thi “Áo dài Việt Nam”.... Những màn trình diễn là tiền đề cho NTK trẻ thể hiện khả năng sáng tạo, tôn vinh giá trị thẩm mỹ áo dài. Đề tài truyền thống được các NTK khai thác tạo nên những mẫu thiết kế độc đáo và đậm đà bản sắc dân tộc áo dài phụ nữ Việt Nam.

Trong bối cảnh kinh tế văn hóa biến đổi hội nhập mạnh mẽ, việc nghiên cứu gìn giữ nét truyền thống bản sắc văn hóa trong trang phục áo dài nói riêng và các lĩnh vực nói chung đang trở nên cấp thiết. Hoa văn trống đồng Đông Sơn là biểu tượng đại diện nền văn minh văn hóa người Việt thời kì dựng nước, áo dài là sản phẩm biểu tượng cho trang phục truyền thống. Việc ứng dụng sáng tạo hoa văn trống đồng Đông Sơn vào trong thiết kế trang phục áo dài đáp ứng được mong muốn thể hiện tinh thần dân tộc, gìn giữ nét đẹp truyền thống trong văn hóa trang

phục người Việt Nam. Thông qua sự phát triển công nghệ kỹ thuật, việc ứng dụng sáng tạo hoa văn trống đồng Đông Sơn trở nên phong phú với nhiều hình thức biểu hiện hoa văn khác nhau. Với khuôn khổ bài viết đưa ra những ứng dụng hoa văn thể hiện tinh thần dân tộc, những họa tiết ưu việt của hoa văn trống đồng Đông Sơn thường áp dụng trong thiết kế áo dài nữ hiện nay.

II. Cơ sở lý luận

2.1. Các khái niệm liên quan

Áo dài là một loại trang phục phổ biến trong dân gian và cung đình của cả nam và nữ thời phong kiến. Nó được sử dụng cho tới khi giải phóng miền Bắc năm 1954, từ đây nam giới không còn mặc áo dài phổ biến như trước. Kết cấu và hình dáng tương tự nhau, đó là dáng áo thân dài suôn thẳng đến bắp chân, kết cấu năm thân cổ đứng và mặc phủ bên ngoài quần [2, tr21].

Nhà nghiên cứu Hữu Ngọc cho biết hiện nay “áo dài” cũng được đưa vào từ điển New World College của Webster định nghĩa: “Áo dài là trang phục truyền thống của phụ nữ Việt Nam, gồm một chiếc áo có chiều dài từ cổ đến mắt cá chân, cổ cao, bó sát thân, xẻ dọc hai bên lên tới eo, mặc bên ngoài một chiếc quần rộng” [3].

Ứng dụng sáng tạo là tất cả các thiết kế được áp dụng và trang trí trong hàng ngày vào các đối tượng cơ bản thực tế để

tạo ra những sản phẩm thẩm mỹ làm hài lòng người sử dụng. Thuật ngữ này được dùng để phân biệt với mỹ thuật, là những sản xuất các đồ vật không có mục đích sử dụng thực tế, với mục đích duy nhất là làm đẹp hoặc kích thích trí tuệ theo một cách nào đó. Trong thực tế, cả hai thường trùng lặp, nghệ thuật ứng dụng sáng tạo phần lớn trùng lặp với nghệ thuật trang trí, và nghệ thuật ứng dụng hiện đại thường được gọi là thiết kế [1].

2.2. Các đặc điểm thiết kế áo dài

Thiết kế áo dài phụ nữ Việt có nhiều đặc điểm khác biệt so với thiết kế áo dài của các tộc người khác ở Việt Nam. Sự thay đổi thị hiếu thẩm mỹ trong xã hội hiện đại khiến các NTK áo dài không chỉ quan tâm đến vóc dáng, màu da mà còn quan tâm đến những đặc thù của môi trường nghề nghiệp.

Các NTK cập nhật và áp dụng nhiều kỹ thuật, công nghệ mới nhằm cải tiến tạo sự thuận tiện, mang lại giá trị độ bền đẹp đáp ứng nhu cầu thẩm mỹ của con người trong xã hội hiện đại. Do đó đặc điểm thiết kế áo dài hiện đại từ những năm 1980 nổi bật với 2 yếu tố, thứ nhất là xây dựng những qui chuẩn trong việc thiết kế áo dài, thứ hai là việc áp dụng khoa học công nghệ và kỹ thuật vào quy trình may sản phẩm. Những yếu tố này đã giúp các NTK tạo nên được dấu ấn cá nhân cũng như đáp ứng được thị hiếu thẩm mỹ của phụ nữ trong xã hội hiện đại, đặc biệt trong bối cảnh giao thoa văn hóa toàn cầu.

- Xây dựng quy chuẩn trong thiết kế áo dài

Thông thường quy chuẩn là một khái niệm gắn với các ngành kỹ thuật, sản xuất hàng hóa, dịch vụ và môi trường. Tuy

nhiên trong thiết kế/ design sản phẩm, qui chuẩn được hiểu như những tiêu chí quan trọng trong việc thiết kế một sản phẩm hoàn thiện, mỗi sản phẩm thiết kế phải đảm bảo các tiêu chí về xã hội; công năng; công thái học; sinh thái; thẩm mỹ.

Như vậy qui chuẩn thiết kế mang tính toàn diện từ kỹ thuật thiết kế đến gia công... đảm bảo tính thẩm mỹ và đáp ứng nhu cầu sử dụng của con người.

III. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện nghiên cứu này, trước hết tác giả sử dụng các phương pháp

- Thu thập tư liệu: để thực hiện hệ thống hóa các tài liệu, luận cứ, hình ảnh... đã được công bố trong và ngoài nước liên quan đến áo dài của phụ nữ Việt. Phân loại, đánh giá những ứng dụng sáng tạo, giá trị thiết kế áo dài hiện đại.

- Phân tích tổng hợp: Trên cơ sở thu thập tư liệu, việc tổng hợp và phân tích giúp tác giả bước đầu khái quát hóa sự phát triển của áo dài và ứng dụng sáng tạo hoa văn trống đồng Đông Sơn trong thiết kế áo dài.

IV. Kết quả và thảo luận

4.1. Biểu hiện ứng dụng hoa văn trang trí trên trống đồng Đông Sơn trong thiết kế áo dài

Theo chiều dài lịch sử phát triển đất nước, hoa văn ứng dụng nói chung và hoa văn trống đồng Đông Sơn nói riêng làm một thành tố cấu thành bản sắc văn hóa, mang lại giá trị thẩm mỹ, phản ánh tư duy, truyền tải về nền văn minh của một xã hội.

Đề tài ứng dụng sáng tạo hoa văn trống đồng Đông Sơn trong thiết kế áo dài hiện đại như là phong cách biểu hiện hoa

văn trên nhiều nền chất liệu của áo dài. Các NTK đã vận dụng nhiều cách sắp xếp, bố cục trang trí từ hoa văn trên mặt trống với sự sáng tạo chứ không dập khuôn, nhằm thích ứng với đa dạng chất liệu vải áo dài.

4.1.1. Ứng dụng trọn vẹn bộ hoa văn trống đồng Đông Sơn

Hình ảnh chiếc áo dài của phụ nữ Việt Nam vẫn hiện diện ở mọi mặt trong đời sống xã hội nói chung và trong các lễ hội, sự kiện quan trọng của đời sống nói riêng áo dài luôn là nguồn cảm hứng vô tận. Lấy cảm hứng ý tưởng sáng tác từ hoa văn trên mặt trống đồng Đông Sơn cũng là một biểu tượng đại diện cho nền văn minh người Việt thời kì dựng nước.

Việc ứng dụng toàn bộ những biểu hiện hoa văn trống đồng Đông Sơn trên mặt trống, theo tổng hợp tư liệu thông tin bối cảnh sử dụng những thiết kế áo dài ứng dụng toàn bộ mặt trống thường được thiết kế trên áo dài tại các sự kiện lớn về cuộc thi sắc đẹp tại đấu trường quốc tế, nhằm mang lại sự ấn tượng về nền bản sắc văn hoá tự hào sâu sắc của Việt nam. Phân biểu hiện này được thể hiện rất tinh tế, thẩm mỹ cao thông qua những đặc điểm thiết kế đa dạng về hình dáng, màu sắc, chất liệu vải và tính trang trí...

- Hình dáng và kết cấu:

Từ năm 2015, BST áo dài hiện đại ứng dụng hoa văn dân tộc Việt Nam của NTK nổi tiếng Minh Hạnh nhận được giải thưởng cao quý hội đồng ủy ban Nhật bản Fukuoka trao tặng. Từ đó, trào lưu thiết kế mang tính thay đổi lớn công khai trên diễn đàn với những cải tiến mang lại cho áo dài phụ nữ vẻ đẹp hiện đại, năng động. Sự tác động của giao lưu văn hóa xã hội và

khoa học công nghệ kỹ thuật đã góp phần hình thành phong cách thiết kế áo dài hiện đại ứng dụng những giá trị văn hóa truyền thống dân tộc.

Áo dài hiện đại với mục đích giới thiệu nền văn hóa Việt Nam đa dạng và bản sắc tại các đấu trường nhan sắc quốc tế, trang phục dân tộc là những mẫu áo dài thường được thiết kế mang tính ấn tượng, trình diễn. Người đẹp Hoài Sa 2020 trong cuộc thi Miss International Queen 2020 (Hình 1) phân trang phục áo dài hoa văn trống đồng Đông Sơn. Hình dáng và kết cấu được kế thừa từ áo dài truyền thống, phần thân ôm đủ cơ thể đủ để tôn lên đường cong của người phụ nữ Việt. Áo có kết cấu hai thân, cổ đứng ôm cổ vừa phải với vòng cổ người mặc, tay áo theo mẫu truyền thống dài tới cổ tay, thân áo may theo kiểu áo dài hiện đại chiết ly tại điểm eo giúp tôn vòng eo nhỏ, có ly ben tại điểm ngực nhằm tạo khối tròn. Với thiết kế áo dài hiện đại mang âm hưởng của áo dài truyền thống, cổ áo cao ba đến năm phân, ôm khít vòng cổ thể hiện sự kín đáo nhưng vẫn duyên dáng thanh lịch đúng với tinh thần áo dài truyền thống của Việt Nam.

- Chất liệu và tính trang trí:

Giai đoạn những năm 2007, giai đoạn này khoa học công nghệ tiếp thu được rất nhiều những kỹ thuật mới, những máy dệt vải, lụa tăng năng suất giúp người thợ dệt được nhiều loại vải, đặc biệt vải hoa văn phong phú hơn trước đó. Nhìn chung giai đoạn này đa phần áo dài được sử dụng các chất liệu lụa hàng nội địa và nhập khẩu. Biểu hiện mặt hoa văn trống đồng Đông Sơn được thể hiện trên nền chất liệu vải gấm thông qua kỹ thuật dệt vải gấm hoa văn vân nổi, giữ được độ bền

màu theo thời gian sử dụng. Kỹ thuật dệt trực tiếp hoa văn trên nền vải gấm trong mẫu thiết kế áo dài tạo độ nổi bật và trang trọng đúng với mục đích ứng dụng tại sự kiện văn hóa sắc đẹp, góp phần tạo nên thành công của trang phục áo dài. Đúng với tính chất trình diễn, trang phục áo dài người đẹp Hoài Sa kết hợp phụ kiện như mấn đội được thiết kế cũng từ ý tưởng hoa văn là toàn bộ mặt trống đồng, nhưng với điểm họa tiết rồng hoặc họa tiết đặc, cùng hai hình chim lạc cạnh vai. Ứng dụng áo dài thiết kế đạt hiệu quả thẩm mỹ cao, được công chúng quốc tế rất đón nhận và trang phục lọt vào top 5 trang phục dân tộc đẹp nhất.

- *Màu sắc*: Do sự phát triển của công nghệ dệt vải sợi và nhuộm màu hóa học, hệ thống sắc độ của loại vải có đa dạng màu, với tính chất và mục đích sử dụng trang phục áo dài cũng là yếu tố quyết định lựa chọn tư duy về màu sắc trong thiết kế áo dài. NTK Văn Thành Công thiết kế áo dài cho người đẹp Hoài Sa chọn trong cuộc thi sắc đẹp quốc tế, ảnh đã sử dụng hoa văn trống đồng Đông Sơn chỉ thêu vàng gold trên nền màu đỏ, tạo điểm nhấn nổi bật hoa văn mang tính lịch sử dân tộc. Sử dụng chính lối bố cục đối xứng hoa văn trống đồng, tạo tính trật tự mà vẫn nổi bật hoa văn trên nền áo dài thiết kế.

4.1.2. Ứng dụng một phần hoa văn trống đồng trên áo dài

Lối ứng dụng một phần hoa văn trống đồng Đông Sơn trên áo dài hiện nay cũng khá phổ biến, và cách ứng dụng này thường xuất hiện trên tà áo dài được thiết kế sử dụng trong cuộc sống hàng ngày. Đối với họa tiết hoa văn trống đồng Đông Sơn ứng dụng trong thiết kế áo dài biểu

hiện ở mật độ phân bố hoa văn, hình dáng và kết cấu, sự kết hợp hoa văn với hoa lá trên cơ sở đường nét, màu sắc và thông qua các kỹ thuật phổ biến như in, thêu, vẽ trên bề mặt vải.

- *Về hình dáng và kết cấu trong thiết kế áo dài ứng dụng hoa văn trống đồng Đông Sơn.*

Hình dáng áo dài là một yếu tố quan trọng tạo nên thẩm mỹ áo dài, do đó các NTK, nhà may rất coi trọng những qui chuẩn về thông số, vị trí điểm cắt và lượng chiết ly. Ví dụ: Phần thân trên được thiết kế vừa vặn với kích thước cơ thể như kích thước vòng cổ, ngực, eo, bắp tay, điểm hạ nách. Điểm xẻ tà xác định đúng vị trí phần eo, đồng thời vị trí điểm eo cũng là điểm chiết của 4 ly ở 2 thân trước và thân sau, tà áo buông nhưng lại ôm khít không cong vênh. Kỹ thuật may rất chú trọng phần tà cần phải được mềm mại, may cầm giữ đúng nhịp điệu tránh bai rút vải. Đặc biệt tỷ lệ về chiều dài của tà áo được xác định hợp lý nhất với xu hướng thẩm mỹ hiện nay là ngang cổ chân đối với áo dài truyền thống và có thể tùy theo phong cách người sử dụng có thể mặc áo dài tà ngắn hơn.

- *Mật độ trang trí ứng dụng hoa văn*

“Mật độ trang trí thay đổi, nhiều mức độ và nhiều hướng chính là một cách thức tổ chức bề mặt thành không gian tạo hình, có ý nghĩa và tạo bố cục rõ rệt” [80, Tr.66]. Trong các hình thức biểu hiện ứng dụng hoa văn trên áo dài thì mật độ trang trí của hoa văn đóng vai trò quan trọng, ảnh hưởng đến hiệu quả thẩm mỹ của áo dài. Sự phân chia mảng, hình, họa tiết to – nhỏ, mau thưa tạo nên điểm nhìn chính – phụ, không gian tạo hình trên tổng thể bộ trang phục áo dài. Với những cái nhìn

hiện đại, các NTK áo dài thỏa sức sáng tạo và thiết kế, họ biết cách sử dụng hoa văn tinh tế hơn.

- Màu sắc và chất liệu thể hiện:

Sự tiếp thu về những thành tựu khoa học công nghệ dệt vải sợi và nhuộm màu hóa học mới, hệ thống sắc độ của loại vải thiết kế áo dài có nhiều hơn và cùng với nhu cầu tiêu dùng của người sử dụng là cơ sở để quan niệm thẩm mỹ các NTK mới sáng tạo. (Hình 2). Trên nền chất liệu áo dài các NTK sử dụng là một màu, sau đó tô điểm các hoa văn trang trí với tông màu sáng những vẫn hòa hợp với màu nền áo. Vừa đủ tạo điểm nhấn, vừa tạo sự thanh lịch, kiêu dáng gọn gàng, uyển chuyển của người sử dụng.

Chất liệu may áo dài cũng được sử dụng theo thời tiết khí hậu, mùa hè phụ nữ thường lựa chọn lụa hay các chất liệu vải mỏng, mùa đông ưa sử dụng những chất liệu vải nhung, sa tanh, gấm hay vải thô, lanh trần bông.

Nhìn chung thiết kế áo dài hiện đại với lối ứng dụng một phần hoa văn mặt trống đồng cùng sự sáng tạo, các NTK đã biết ứng dụng hoa văn tạo hiệu ứng thị giác, mang lại hiệu quả thẩm mỹ tích cực, các thiết kế này được sử dụng nhiều trong cuộc sống hàng ngày. Hình dáng và kết cấu từ dạng thức áo dài truyền thống, kết hợp hiệu quả bố cục, hoa văn trang trí trên nền màu sắc sử dụng hài hòa là yếu tố mang lại giá trị thẩm mỹ ứng dụng hoa văn trống đồng Đông Sơn.

4.1.3. Ứng dụng cách bố cục hoa văn trống đồng trên áo dài

Qua nghiên cứu trống đồng Đông Sơn luận văn đã đưa ra, thì lối bố cục của

hoa văn trống đồng Đông Sơn dễ nhận thấy nhất đó là lối bố cục trung tâm. Lối bố cục trung tâm được sử dụng khá phổ biến trong thiết kế áo dài do dễ dàng áp dụng mang lại hiệu quả thẩm mỹ cao. Bố cục trung tâm có tính ổn định, là cách hiệu quả để thu hút sự chú ý với đối tượng chính trong ứng dụng sáng tạo thiết kế áo dài.

- Bố cục trang trí

Áp dụng cơ sở lý luận về bố cục trang trí trong mỹ thuật nghiên cứu trực tiếp, việc xác định bố cục trang trí theo lối bố cục trung tâm mặt trống đồng. Các nguyên lý sắp đặt, hình thức biểu hiện hoa văn trên bề mặt vải áo dài là thành tố quan trọng để tạo nên bố cục có giá trị nghệ thuật. Trong sản phẩm thiết kế áo dài tím ánh đỏ trầm NTK Đỗ Trịnh Hoài Nam do diễn viên Hương Lan mặc thể hiện lối bố cục trung tâm, đối xứng họa văn qua trục dọc tà áo dài. Biểu tượng hoa văn mặt trời trên trống đồng được sử dụng kỹ thuật in 3D chuyển nhiệt, kích thước hình in hoa văn vừa phải đủ độ tinh tế, phù hợp với dáng người mặc. Tạo mảng chính mảng phụ rõ ràng. Màu sắc đúng độ tuổi, tạo vẻ đằm thắm, sang trọng, lịch sự tôn lên thần thái cao quý. NTK đã lựa chọn những hoa văn mang đậm những giá trị truyền thống đưa vào thiết kế trong tà áo dài hiện đại thông qua những công nghệ kỹ thuật hiện đại tạo nên những hiệu quả thẩm mỹ tích cực.

- Chất liệu

Ngành công nghệ in vải trên thế giới phổ biến những năm 1997, công nghệ in 3D với nhiều thiết bị và giá thành cao. Chất liệu vải hiện đại phong phú, ví dụ trong thiết kế áo dài hiện đại của NTK Đỗ Trịnh Hoài Nam, nét đặc biệt sự kết hợp chất liệu tạo nên những bộ sưu tập có giá

trị cao. Áo dài vải nhung nhám kết hợp vải lụa in 3d chuyển nhiệt, hoa văn trống đồng Đông Sơn đặt trực dọc tà áo, cổ tay áo dài tạo điểm nhấn, sự kết hợp 2 chất liệu ăn khớp, mềm mại, nhẹ nhàng.

4.2. Các ứng dụng về ý tưởng thiết kế và tạo hình

4.2.1. Ý tưởng về tinh thần dân tộc

Yếu tố truyền thống là yếu tố có trước, yếu tố hiện đại xuất hiện muộn hơn nhưng yếu tố hiện đại lại phát triển rất nhanh nhờ vào tính linh hoạt trong đời sống xã hội con người. Yếu tố hiện đại được thể hiện dưới nhiều loại hình thức mới qua ý tưởng sáng tạo và tư duy thiết kế của con người.

Trên nền tảng kế thừa nền mỹ thuật cổ, kế thừa hoa văn truyền thống của dân tộc, ứng dụng sáng tạo hoa văn trống đồng Đông Sơn đã được diễn ra trong quá trình tiếp thu hội nhập và biến đổi kết hợp những yếu tố mới, yếu tố hiện đại mang tính xu hướng, cách biểu hiện tạo ra tổng thể hài hòa mang văn hóa truyền thống của người Việt trong từng sản phẩm áo dài thiết kế, đáp ứng nhu cầu thị hiếu của người tiêu dùng đương thời. Sự kết hợp yếu tố truyền thống với những nét hiện đại thông qua những kỹ thuật có thể là thủ công, có thể áp dụng kỹ thuật mới, song điều mà các NTK luôn trân trọng và muốn truyền tải tới công chúng, người tiêu dùng vẫn là thể hiện được bản sắc văn hóa dân tộc, tinh thần dân tộc đất nước.

4.2.2. Ứng dụng cách thể hiện đỉnh nổi hoa văn trống đồng trên áo dài

Hoa văn trống đồng Đông Sơn có nhiều lối kỹ thuật chế tác, bài viết đưa ra nghiên cứu nhóm trống Herger I trống đồng

Ngọc Lũ, Hoàng Hạ. Lối kỹ thuật chủ yếu nhóm trống này là cách đục nổi hoa văn, một sản phẩm trống đồng tinh xảo đòi hỏi kỹ thuật của những người thợ có tay nghề cao. Lối tạo hình này mang lại ý tưởng cảm hứng cho các NTK thể hiện kỹ thuật thêu, đính kết hạt nổi trên áo dài, thêu nổi, in phun nhũ trên bề mặt vải áo dài.

Tuy kiểu dáng của áo dài hiện đại của giai đoạn đầu thế kỷ XXI đã cách tân và sửa đi một số đường nét khác với kết cấu áo dài của Lemur, Lê Phổ ở các đường cắt, đường may, đường giao các thân áo với nhau. Nhưng vẫn có chung một dáng áo truyền thống, được chỉnh ôm gọn với cơ thể người phụ nữ, tôn lên đường cong, nét đẹp vốn có của người phụ nữ Việt Nam bằng sự thanh lịch, kín đáo, nhẹ nhàng. Các hình thức ứng dụng hoa văn trong thiết kế áo dài theo xu hướng trang phục, theo nhu cầu sử dụng, theo tình hình văn hóa xã hội thực tế mà có những sự thay đổi nhất định để phù hợp với thẩm mỹ đương thời.

V. Kết luận

Ngoài sự đáp ứng về chức năng, vai trò quan trọng đối với thị hiếu, nhu cầu của đời sống con người trong xã hội về văn hóa mặc, áo dài còn có một vai trò một sứ mệnh đặc biệt là thể hiện tính truyền thống, giá trị bản sắc văn hóa giống như bộ quốc phục người phụ nữ Việt nam. Ở cấp độ cá nhân của các NTK, áo dài thể hiện tính tư duy thiết kế, quan điểm thẩm mỹ và đáp ứng nhu cầu đối với người sử dụng. Theo nhận định của TS Mai Thị Thùy Hương: “Trang phục áo dài đã trở thành đại diện cho bản sắc văn hóa dân tộc Việt Nam, được biết đến và công nhận trên toàn cầu” [4, tr.206]

Đôi với bất kỳ biểu hiện ứng dụng hoa văn trống đồng Đông Sơn nào trong thiết kế áo dài hiện đại đều cần đến những nguyên lý cơ bản của trật tự thị giác như yếu tố tạo hình, hoa văn lựa chọn ứng dụng...do vậy ngay từ đầu NTK cần lựa chọn lối bố cục hoa văn trống đồng Đông Sơn phù hợp với cách ứng dụng thiết kế áo dài có kết cấu và hình dáng, chất liệu vải, màu sắc nào sẽ phù hợp với hoa văn trống đồng. Mô tip trang trí hoa văn trống đồng Đông Sơn được ứng dụng vào thiết kế áo dài như thế nào cũng là cả một sáng tạo nghệ thuật, hoa văn kết hợp, được sắp xếp bố trí cân đối hoàn chỉnh, sử dụng chất liệu màu sắc hài hòa thể hiện sự tài hoa các nghệ nhân áo dài

Tài liệu tham khảo:

[1]. “Applied art” (2004) in *The Oxford Dictionary of Art*. Online edition. Oxford University Press, www.oxfordreference.com.

Retrieved 23 November 2013.

[2]. Nguyễn Thị Loan (2020) *Sự tiếp biến trong nghệ thuật thiết kế áo dài của phụ nữ Việt từ những năm 1930 đến năm 2017*, Luận án tiến sĩ, Viện văn hóa nghệ thuật quốc gia.

[3]. Hữu Ngọc, Lady Borton (2006), *Áo dài - Women’s long dress*, Thế giới Publishers.

[4]. Kỷ yếu Hội thảo khoa học quốc gia (2020) *Áo dài Việt Nam nhận diện, tập quán, giá trị và bản sắc*, Viện Văn hóa nghệ thuật Quốc gia Việt Nam, Hội Liên Hiệp Phụ Nữ Việt Nam, Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam.

[5]. Hình 1, <https://vnexpress.net/ao-dai-cua-hoai-sa-o-hoa-hau-chuyen-gioi-4061247.html>

[6]. Hình 3, <https://vietgiaitri.com/nha-thiet-ke-bao-bao-lang-xe-ao-dai-do-ba-ba-cho-sui-gia-20201212i5438809/>

Địa chỉ: Khoa Tạo dáng công nghiệp - Trường Đại học Mở Hà Nội

Email: dtkhiem_tdcn@hou.edu.vn

Phụ lục hình ảnh minh họa

Hình 1: áo dài ứng dụng toàn bộ hoa văn trống đồng Đông Sơn.

Hình 2: Áo dài kết hợp chất liệu ứng dụng hoa văn trống đồng Đông Sơn.

Hình 3: Lối ứng dụng bố cục chính giữa hoa văn trống đồng Đông Sơn.

